

Całościowe zaburzenia rozwoju i metody terapii całościowych zaburzeń rozwoju

Pervasive developmental disorders and therapy methods

Program studiów dla przedmiotu obowiązujący od cyklu kształcenia	2024/2025
Kierunek studiów	Psychologia
Rok i semestr studiów	Rok II/ Semestr III
Poziom kształcenia	Studia II stopnia
Profil kształcenia na kierunku	Ogólnoakademicki
Moduł kształcenia dla przedmiotu	Specjalnościowy
Nazwa specjalizacji (jeśli przedmiot specjalizacyjny)	Psychologia dzieci i młodzieży; Neuropsychologia kliniczna
Status przedmiotu	Do wyboru

Forma zajęć	Liczba godzin		ECTS	Forma zaliczenia	Waga
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne			
Wykład	30	16	4	Egzamin	50%
Ćwiczenia	24	16		Zaliczenie na ocenę	50%
Razem za zajęcia dydaktyczne	54	32			
Praca własna studenta	36	58			
Ogółem	100	100			

Cele kształcenia dla przedmiotu

1.	Zapoznanie studentów z rolą i zakresem możliwości i obowiązków psychologa w kontekście diagnozy i terapii całościowych zaburzeń rozwoju.
2.	Zapoznanie studentów ze współczesnymi standardami i strategiami kompleksowej terapii i wsparcia osób cierpiących na całościowe zaburzenia rozwoju.
3.	Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności niezbędne do efektywnego uczestnictwa w interdyscyplinarnym zespole terapeutycznym pracującym z osobami cierpiącymi na całościowe zaburzenia rozwoju w roli psychologa.

Efekty uczenia się

WIEDZA			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student zna i rozumie)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W1	Student zna i rozumie klasyfikację diagnostyczną, symptomatologię oraz główne procesy etiologiczne całościowych zaburzeń rozwoju.	PS2_WG06_Mgr PS2_WG11_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte, kolokwium pisemne.
W2	Student zna i rozumie proces i metody diagnostyczne całościowych zaburzeń rozwoju oraz ich wpływ na zróżnicowane obszary funkcjonowania i etapy rozwoju ontogenetycznego.	PS2_WG06_Mgr PS2_WG11_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte, kolokwium pisemne.
W3	Student zna i rozumie współczesny stan wiedzy na temat możliwości i strategii terapii i wsparcia osób cierpiących na całościowe zaburzenia rozwojowe.	PS2_WG06_Mgr PS2_WG11_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte, kolokwium pisemne.

UMIEJĘTNOŚCI			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student potrafi)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
U1	Student potrafi zaplanować program/strategię terapii i wsparcia osoby cierpiącej na wskazane całościowe zaburzenie rozwojowe, z uwzględnieniem jej indywidualnych możliwości, potrzeb oraz sytuacji środowiskowej.	PS2_UW02_Mgr PS2_UW06_Mgr	Kolokwium pisemne, ćwiczenia na zajęciach (konceptualizacja przypadku).
U2	Student potrafi opisać rolę i możliwości psychologa w interdyscyplinarnym zespole kompleksowej terapii całościowych zaburzeń rozwojowych oraz wskazać na adekwatne obszary interwencji psychologicznych w tym procesie.	PS2_UW02_Mgr PS2_UW06_Mgr PS2_UK01_Mgr	Egzamin pisemny – pytania otwarte (z zakresu rozwiązywania problemów), kolokwium pisemne, ćwiczenia na zajęciach (konceptualizacja przypadku).
U3	Student potrafi dokonać krytycznej analizy sytuacji środowiskowej i otrzymywanego wsparcia/terapii osoby cierpiącej na całościowe zaburzenia rozwojowe oraz zaproponować ich adekwatne modyfikacje i adaptacje.	PS2_UW02_Mgr PS2_UW06_Mgr PS2_UK01_Mgr	Kolokwium pisemne, ćwiczenia na zajęciach (konceptualizacja przypadku).

KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
-----------------------	--	--	--

L.p.	Efekty przedmiotowe (Student jest gotów do)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
K1	Student jest gotów do dysseminacji trafnej i rzetelnej wiedzy na temat funkcjonowania osób cierpiących na całościowe zaburzenia rozwojowe oraz przeciwdziałać w ten sposób uprzedziom.	PS2_KO01_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, pytania i odpowiedzi).
K2	Student jest gotów do współpracy w roli psychologa w ramach interdyscyplinarnych zespołów pracujących z osobami cierpiącymi na całościowe zaburzenia rozwojowe w zróżnicowanych kontekstach.	PS2_KO02_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, pytania i odpowiedzi).
K3	Student jest gotów do przyjęcia wyrozumiałej, otwartej i zorientowanej na potencjał i zasoby perspektywy względem osób cierpiących na całościowe zaburzenia rozwojowe.	PS2_KO04_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, pytania i odpowiedzi).

Treści kształcenia

L.p.	Treść kształcenia (tematyka zajęć)	Liczba godzin			
		Wykład		Ćwiczenia	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Całościowe zaburzenia rozwojowe: definicja, klasyfikacja diagnostyczna w ICD-11. Pojęcie spektrum autyzmu: kontinuum głębokości zaburzeń/deficytów, objawy vs. normatywne zachowania. Zespół Hellera, zespół Retta – symptomatologia. Dane epidemiologiczne.	3	1	1	1
2.	Zaburzenia ze spektrum autyzmu: zróżnicowanie klinicznych manifestacji. Poza ICD-11: problematyczne zachowania, deficyty w przetwarzaniu sensorycznym, ograniczenia w zdolnościach poznania społecznego i psychopatologia współwystępująca z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Studia przypadków, ćwiczenia diagnozy różnicowej.	6	2	2	2
3.	Diagnoza całościowych zaburzeń rozwojowych w kontekście. Cele diagnozy w kontekście klinicznym, szkolnym, zdrowotnym, prawnym. Diagnoza całościowych zaburzeń rozwojowych jako proces testowania hipotez. Diagnoza pod kątem identyfikacji zasobów i możliwości wsparcia. Analiza przypadków, ćwiczenia.	2	2	3	2
4.	Diagnoza całościowych zaburzeń rozwojowych I. Pomiar psychometryczny: objawy zaburzeń, pomiar objawów współwystępujących zaburzeń, pomiar funkcjonowania w innych obszarach. Strategie adaptacji i akomodacji technik pomiarowych do potrzeb osób cierpiących na całościowe zaburzenia rozwojowe.	3	2	3	2
5.	Diagnoza całościowych zaburzeń rozwojowych II. Proces diagnozy w systemie służby zdrowia – psycholog vs. inni specjaliści. Diagnoza całościowych zaburzeń rozwojowych u dzieci – metody obserwacji na przykładzie systemu ADOS-2. Kwestionariusze przesiewowe, ocena fenotypu autystycznego (BAP) w generalnej populacji.	3	2	3	2
6.	Diagnoza całościowych zaburzeń rozwojowych III. Monitorowanie funkcjonowania dzieci, młodzieży i osób dorosłych: kontekst intelektualny, emocjonalny, szkolny, kliniczny, środowiskowy. Rola pomiaru ilościowego na przykładzie dostępnych angielskojęzycznych skal. Wykorzystywanie regularnego pomiaru ilościowego w identyfikowaniu deficytów i możliwości wsparcia/adaptacji.	3	2	3	2
7.	Wsparcie i terapia osób cierpiących na całościowe zaburzenia rozwojowe I. Możliwości wczesnej interwencji: kompleksowe strategie na przykładzie empirycznie testowanych programów (ImPACT; CPRT; UOT), ustrukturyzowane programy indywidualnego wsparcia.	3	2	3	2
8.	Wsparcie i terapia osób cierpiących na całościowe zaburzenia rozwojowe II. Poza stosowaną analizą zachowania: farmakoterapia wybranych objawów, psychoterapia poznawczo-behawioralna, animaloterapia, terapia zajęciowa. Wsparcie psychologiczne dla rodzin. Przegląd dostępnych danych empirycznych, ćwiczenia konceptualizacji przypadku i programu	4	2	3	2

	terapii.				
9.	Ryzykowne, nieefektywne i nieetyczne praktyki w terapii osób cierpiących na całościowe zaburzenia rozwojowe. Granice wsparcia i terapii całościowych zaburzeń rozwojowych. Etyka terapii autyzmu. Przegląd najpopularniejszych pseudonaukowych koncepcji i pseudoterapii całościowych zaburzeń rozwoju – ćwiczenia krytycznej interpretacji informacji.	3	1	3	1
Razem		30	16	24	16

Metody kształcenia

Forma zajęć	Metody kształcenia
Wykład	Wykład informacyjny z prezentacją multimedialną, analiza przykładów i przypadków, dyskusja, debata.
Ćwiczenia	Analiza przykładów i przypadków, ćwiczenia indywidualne i grupowe, symulacje, dyskusja, debata.

Warunki zaliczenia

Sposób zaliczenia	Wagi (%)	
	Wykład	Ćwiczenia
Egzamin pisemny	100	0
Kolokwium	0	50
Wykonanie ćwiczeń podczas zajęć	0	25
Wypowiedzi ustne podczas zajęć (np. w trakcie dyskusji, debaty)	0	25
Razem	100	100

Rozliczenie pracy własnej studenta

L.p.	Czynności w ramach pracy własnej	Szacowana liczba godzin	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Lektura obowiązkowa	16	38
2.	Przygotowanie do kolokwium	10	10
3.	Przygotowanie do egzaminu	10	10
Razem		36	58

Literatura obowiązkowa

1.	Matson, J. L., Sturmey, P. (2022). <i>Handbook of autism and pervasive developmental disorder. Assessment, diagnosis, and treatment</i> . Springer.
2.	Volkmar, F. R. (Ed.). (2019). <i>Autism and pervasive developmental disorders</i> . Cambridge University Press.
3.	Patyk, K., Panasiuk, M. (2017). <i>Wsparcie młodzieży i dorosłych z zaburzeniami ze spektrum autyzmu</i> . GWP.

Literatura uzupełniająca

1.	Hirota, T., & King, B. H. (2023). Autism spectrum disorder: a review. <i>Jama</i> , 329(2), 157-168.
2.	Sanchack, K. E., & Thomas, C. A. (2016). Autism spectrum disorder: Primary care principles. <i>American family physician</i> , 94(12), 972-979A.
3.	Baio, J. (2014). Prevalence of autism spectrum disorder among children aged 8 years-autism and developmental disabilities monitoring network, 11 sites, United States, 2010.

Inne materiały dydaktyczne

1.	
----	--